

Raguenoviny

Zpravodaj č. 4 neděle 14. 5. 2023

FESTIVAL

**BEZ
ZBYTEČNEJCH
ŘEČÍ**

Český FEMAD

První český FEMAD, den třetí

Třetí den festivalu nectil tempo ani rytmus dobře vystavěné inscenace. Tu a tam se táhl, tu a tam pádil jako zběsilý.

Volné dopoledne mnohé inspirovalo k procházkám, neodolalo Muzeum církevních památek ani Muzeum loutek, někteří se dobývali do synagogy (a fakt, že je v pátek, v sobotu a o židovských svátcích zavřeno, ignorovali – pravda, marně, ani branka mazaně ukrytá, přesto nalezená se neotevřela a na zvonek nadepsaný „Pokladna, suvenýry“ nikdo nereagoval). Jiní pořádali ochutnávku kávy a čokolády v blízkých kavárnách, další dospávali či s abstinenčními příznaky obcházeli Dialog a domáhali se vstupu na představení. Měli smůlu, Burke začínal až v jednu, po opulentním obědě – svíčková sladká přemírou mrkve bodla... Čas se zrychlil během besedy v kruhu, během podivuhodného odpoledne po Podivuhodném odpoledni vyvstalo mnoho pozoruhodných otázek k řešení, třeba zdali hru s inscenační tradicí kopírovat či zkoušet po svém, co s režijní naddimenzovaností a zda mají herci vstupovat do postavy či si ji na sebe navlékat, došlo i na gender a věk nezbytný pro představitele Burkeho, takže hlasování o nejlepších hereckých výkonech probíhalo trochu v chvatu. Možná i proto, že Jakub Pilař převzal roli moderátora od Roberta Kunesche, který následkem pětisetprocentního nárůstu telefonických hovorů během přehlídky ztratil hlas.

Pak jsme se propadli do časů minulých a byli hrdi, že vytrvali (tedy – pokud vytrvali), pila se káva, konzumovaly koláče jako od babičky z pekárny Malinová, volným krokem se odcházelo na večeri...

A následoval další úprk, pěšky, autmo či trolejbusmo, tentokrát do Alfy, kde se tančilo „tadáda dib tadáda“ a obtížný hmyz (kudlanky forever!) ve střídavém tempu ukazoval, jak čas je relativní, kolik se ho dá promarnit a kolik se ho dá prožít – a taky, že život uplyne, člověk a světluška ani neví jak... A přehlídka taky, mimochodem. Zítra je poslední den. Ten třetí stál za to, těšme se na čtvrtý.

-rak-

DS Vojan Desná – Mladá haluz

Pavel Kohout: Kyanid o páté

RECENZE

(Upozorňujeme čtenáře, že následující recenze vyrazuje pointu hry. - pozn. red.)

DS Vojan Desná – Mladá haluz nastudoval hru Pavla Kohouta Kyanid o páté. Hra vznikla na základě povídky Zed' mezi námi polsko-kanadské spisovatelky Tercie Werbowsky z roku 1995. Autorka ji koncipovala jako osobní výpověď hlavní hrdinky, Iréne Golebiowské, která byla jako dítě za druhé světové války šťastnou náhodou zachráněna z varšavského ghetta a následně vyrůstala u adoptivních rodičů. Iréne však zjistila pravdu o svém původu, a navíc objevila informace o podvodu, jehož se jistá Zofia Lassová dopustila na památce její biologické matky. Zofia totiž u sebe uschovala román, jenž Irénina matka napsala v ghettu, a po válce si jej přivlastnila a vydala. Tím dosáhla značných uměleckých i finančních úspěchů. Iréne se tedy po celý dospělý život snaží Zofii vyhledat, konfrontovat ji s obviňením za zradu a zločin a vykonat „spravedlivou“ pomstu – zabít ji. Dramatizaci napsal Pavel Kohout pro herečku Vlastu

Chramostovou k jejím sedmdesátinám v roce 1996, a učinil tak na popud samotné jublantky, které se zalíbila postava spisovatelky Zofie.

Přímá vazba na přebraz konkrétní herecké osobnosti, jejich fyzických a duševních dispozic, stejně jako specifik hereckého projevu zcela evidentně dramatizaci ovlivnila; postavě Zofie se dostalo hlubšího propracování a zvýraznění až do roviny rovnocenného partnera Iréne, z čehož vyplynulo i závěrečné převrácení hodnotových stanovisek v otázkách viny a nevin směřem k legalizaci Zofiina činu.

Režisér inscenace desenských ochotníků Lukáš Frydrych nabídl Vladěce Kodůuskové, dlouholeté vedoucí a režisérce Mladé haluze, postavu spisovatelky Zofie, a ta roli přijala. V komorním dramatu pro dvě ženy jí partnerku dělá Iva Halamová v roli Iréne. Zatím co Kodůusková se úspěšně vyrovnává s mnohovrstevnatostí Zofiina charakteru, Halamová postavu Iréne vykresluje poněkud předvídatelně, ploše a úzce pouze jako ženu přicházející vykonat pomstu. Nicméně i postava Iréne nabízí možnost větší plastičnosti, a tím i bohatší materiál pro režisérovo a hereččino pohrávání si s proměnami atmosféry i přelévajícími se sympatiemi diváka vůči jedné a druhé postavě. Pokud se Mladé haluzi podaří tento celkem podstatný nedostatek odstranit detailnějším prokreslením všeho, co Pavel Kohout ve svém textu nejen Iréne nabízí, bude mít soubor díky výbornému hereckému výkonu Vladěky Kodůuskové na repertoáru inscenaci velmi vysokých kvalit.

Ladislav Vrchovský

Hraničář Rumburk

Ladislav Smoček: Podivné odpoledne

Dr. Zvonka Burkeho

RECENZE

„Tak tady Václav asi nebude z Chodska, ale z Valašska, když místo Svatýho Vavřenečka zpívá vdavekchtivá Svatava Rožnovské hodiny!“, pomyslela jsme si na samém začátku představení. Soubor Hraničář z Rumburku nastudoval pod režijním vedením M. Řebíčka slavnou groteskní komedii Ladislava Smočka Podivné odpoledne Dr. Zvonka Burkeho.

Tvůrci podle mého názoru přistoupili k textu pokorně, nikoliv však příliš pietně, což se jeví jako dobře zvolená cesta. Je třeba ocenit, že i přes crazy komiku a gagy herci naprostou většinu času hrají své postavy se samozřejmostí, která je v tomto případě nejen potřebná, ale řekla bych naprosto klíčová. O to lépe pochopitelně vyzní černý humor a absurdní situace.

O hereckých výkonech lze mluvit jako o vyvážených, režisér s herci podle všeho pracoval systematicky a dostatečně jim objasnil pravidla žánru. Ta naplňují v rámci svých možností, zdá se, na maximum. Představitel Burkeho Martin Růžička přece jenom herecky poněkud vyčnívá, a to především obrovskou energií, se kterou se do nazkoušených gagů a všemožných eskapád pokládá. O něco lépe mu vychází poloha filozofujícího intelektuála, než totálně vystresovaného „nedobrovolného vraha“. Ve chvílích zoufalství se mu občas přihodí, že sklouzne do mírné karikatury, což se projevilo především v mluvní stylizaci a práci s hlasem. Jeho velkou devizou naopak je, že se nesnaží hrát starého muže jako spíš určitý lidský typ. Publikum si může v jeho projevu užít lehký tón, s nímž prezentuje doktorova neuvěřitelná moudra, poetické obrazy i slovní hříčky, kterých je Smočkův geniální text opravdu plný. I přes Růžičkovu vnější vitalitu a vnitřní hravost není problém uvěřit, že se jedná o stárnoucího muže, ostatně přihlédneme-li nejen k žánru, ale i k inscenační tradici, není obsazení Burkeho mladším hercem nic nového, ba naopak.

Podobně je na tom vdova Outěchová v podání Pavla Krupky, který se rovněž snaží prvoplánově netlačit na fakt, že hraje — opět dle všeobecné zvyklosti a tradice — ženskou roli.

Inscenace je to tedy režijně poučená nebo v dobrém smyslu slova pokročilá. Festivalová repríza místy trpěla potížemi s temporytmem, zejména v druhé polovině představení. Hercům jako by trochu docházely síly. Celku by prospěly výraznější změny tempa a herecké střihy — jakkoliv to možná vyzní jako příliš obecná a vnějšková připomínka. V případě nepatřičných pauz a rozvolněného tempa totiž pak nefungují třeba typicky a záměrně dlouhé pauzy v dialogu Burkeho s Václavem Václavem, kde se trochu vytrácelo napětí. K tomu se váže

také drobná připomínka týkající se akcentu, který nebyl valašský, jak by se divák mohl domnívat na základě Svatavou zpívané písně v úvodu, ale jednalo se kombinaci chodštiny a některých moravismů. Není to sice natolik zásadní pro celek, ale pro postavu Václava by mohlo být. Neměl by asi budit podezření, že svůj přízvuk, a tedy i původ pouze předstírá, k čemuž nejistota ve stylizaci mluvy může svádět.

Naprosto skvělé je režijně-scénografické řešení skříně, která je opravdu tak bezedná, jak praví hlavní postava v jedné ze svých replik. Tento fakt je v inscenaci hojně využíván, a funguje výborně. Vzniká tak absurdní vakuum, v němž lidé a předměty mizí a zase se objevují, čemuž se ale nikdo z postav nediví, a to je podstatné. Absurditu nelze hrát absurdně, jak zní pravdivá poučka, a rumburští to naštěstí vědí.

Jako dramaturgoví mi to nedá, a musím ještě zmínit jeden poměrně zásadní škrt.

Ke konci hry Burke zabije mouchu, což je velmi hezká existenciální pointa, která, myslím si, v této inscenaci vyzněla silněji než samotný závěr. Ten zůstal ochuzený o výraznou situaci se spolknutým klíčem, který zabránil komukoliv, respektive Tichému a Burkemu, v odchodu z pokoje. Tato situace se mi jeví nejen dramatickou, ale i metaforickou, kladu si tedy (podobně jako kolega Hruška) otázku, zda ji lze škrtnout.

Přes všechny drobné výhrady bych dodala, že inscenace na své plzeňské štaci celkově zafungovala dobře. Centrem dění byl přece onen starý dobrý Burke, lidumil amatér, pošetilec vynalézavý, hravý, sebelítostivý i bojovný, sám sebe prožívající skrze filozofické pokusy, které neustále trousí. V podání Martina Růžičky byl nakonec postavou přesně tak sympatickou jako nesnesitelnou, aby se jeho kousky divák mohl nechat strhnout a prožil tak celý ten šílený kolotoč (nejen) kolem vdavek a buchet. A režisér i kolegové mu k tomu dopomohli.

Podivná odpolední beseda v kruhu

Černá dáma Míša Čermáková – Milý deníčku, na festivalu jsem změnila roli, neběhám po černých šachovnicových polích, ale sedím na černé židli a mluvit mám o Burkem. Kolik gramů cukru zůstalo divákům v předních řadách na plicích? Dusí mě, že žena je objektem humoru jistého typu a útočí se tu na sexualitu. Text má aktuální téma, ale v inscenaci přesah nevidím. Mimochodem, kolik let je hlavní postavě? Někdy vidím starého muže, jindy čtyřicátníka. Další cukr, další buchty, inscenace má tečku, kterou jsem čekala. Co se mi to sakra děje v hlavě?

Bílá dáma Petra Cachová – Děkuji souboru za podivuhodné poobědění. Bavila mě energie, která z inscenace šla, Martin Růžička podával nadstandardní fyzický výkon (viz propocená košile), u Svatavy se mi líbil účes a apartní rtěnka, bavily mě scénické detaily: nenasytná skřín, dveře a prostor mezi nimi, zabydlování (stůl a židle přinesené ze skříně), buchty za podkolenkou, hra s cukrem (nešetřilo se), hrátky s křeslem, kostýmy (mám ráda na pánech vestičky), potěšila jsem se, pobavila, díky.

Pokračování debaty o jednotlivých složkách představení uvedeme v čísle 5.

Do hlasování o nejlepší ženský herecký výkon přehlídky postoupila Hela Hendrichová za roli Svatavy a Martin Růžička za roli dr. Zvonka Burkeho.

Rozhovor se souborem

S Hraničářem Rumburk jsem mluvila po besedě. A dokonce až po dalším představení těsně před večeří, takže měli více času nasát hromadně atmosféru festivalu a snad se trochu i uvolnit. Mluvila jsem s Helou Hendrichovou, Miroslavem Řebíčkem, Martinem Růžičkou, Pavlem Krupkou, Lukášem Urbanem a Petrem Kacálkem.

Zahřívací otázka na asociace a vazby k Plzni: někteří jsou zde zcela poprvé, např. Hela Hendrichová) a někteří jsou v Plzni naopak velmi často (Mirek Řebíček). Martin Růžička k tomu dodal, že jasná asociace je hlavně plzeňské pivo, že bez zmínky o něm by to nebylo vůbec uvěřitelné. A ačkoliv prý není pivař, tak když si v Plzni na podzim dal plzeňské z tanku, tak to byl/a přímo S/smetana. Mezi dalšími asociacemi zazněla plzeňská věž a to, že Plzeň je docela daleko.

Jaká byla reakce na nabídku zahrát si na BZŘ?

Hela: No, já jsem byla nadšená. Já jsem ráda pro každou příležitost, protože nahoře u nás jich moc nemáme.

Soubor: My jsme se těšili.

Martin: Já jsem měl velkou radost, protože je tu výborná společnost, jak divadelních souborů, tak lidí kolem FEMADu, a to je ta lahoda hezky si popovídat o divadle a potkat se.

Jak se vám hrálo před plzeňským publikem?

Hela: Jako jo, dobře. Bylo to tam trochu stísněné, ale jinak dobrý.

Co jste očekávali od BZŘ, a proměnila se vaše očekávání?

Mirek: Pro nás to tady bylo mnohem přínosnější než účast na přehlídce (v Děčíně - pozn. red.). Myslím si, že jsme dostali mnohem víc praktických či odborných věcí, než když nás hodnotili na přehlídce, kde to rovnou smetli ze stolu. A tady s tím jsou spojené věci, které možná víme, s některými jsme i pracovali, např. když “propálíme skříň rovnou na začátku. To totiž byla jedna z věcí, kterou jsme během zkoušení dost řešili, ale nakonec to rozhodnutí padlo rovnou na začátku. Ale myslím, že pro všechny herce teď na debatě zazněly velice zajímavé úvahy o tom, co s tím dělat. Jak s tím pracovat, jestli má herec postavu jen “nasazenou”, nebo je v ní... což jsme předtím třeba vůbec neřešili. A tohle mi přijde jako daleko lepší.

Hela: Mám radost. Nabilo mě to energií a chutí pokračovat dál. Tady ta diskuse byla tak nějak lepší. Asi tím stylem a přístupem. V Děčíně to bylo takové moc komisní. Tady z toho mám pocit, že se to vážně tak nějak rozebralo, a nejen šup a nazdar.

A budete se zpětnou vazbou, co jste dostali, ještě pracovat na Burkem? Nebo si ji necháte jako inspiraci pro inscenace budoucí?

Martin: Ještě budeme pracovat na Burkem.

Mirek: Určitě se to v Burkem ještě projeví. Hlavně to, co tam chceme sdělovat, ale přitom to není úplně jasný, jak to zaznělo od lektorů. Ale vezmeme si něco i do budoucna.

Martin: Vždycky je super diskuse s poučeným divákem, který k tomu dá zpětnou vazbu, a já si pro tuhle kritiku jedu. Určitě je příjemný, když někdo člověka pochválí a řekne, že to bylo dobré, to mi dalo energii atp. Ale další, pro co si jedu, je: “Hele, tohle jsem nepochopil. Tady tomu nerozumím. Tohle potřebuju jinak. Tady mám tohle a tohle...” Protože to člověka posouvá. A ve chvíli, kdy to není jednostranný a je to takhle v rámci diskuse, kdy je navíc šance, že různí lidé na sebe reagují a můžou říct, že to mají tak a tak, a že jim to stačilo či nestačilo, tak to je přesně to, s čím se dá dál pracovat a rozvinout to, aby to naše úsilí bylo uvěřitelné. Aby divák dostal to, co mu chceme dát. Takže za mě je tenhle formát i formát hodnocení, ještě bych přitvrdil černého muže či ženu. Ono je sice těžký pro někoho to poslouchat, ale když víme, že má za úkol hledat na té inscenaci jen samá negativa, tak i z něj to snímá, že to nemusí balit do nějakého pozlátka. A může natvrdo říct, tím a tím se zabýváte..., aby pak následně vznikla diskuse, jak to viděli ostatní a jestli to opravdu je tak silný nebo ne. Takže mě se tenhle formát diskuse moc moc líbí.

Lukáš: Já souhlasím s tím, co nám to dalo. Tady jsme dostali i názor z divácké strany, což na předchozí přehlídce nebylo, takže za mě je koncept této přehlídky jen dobrý.

A co víte o samotném poděbradském FEMADu? Máte o něm bližší představu?

Hela: V Poděbradech ve městě jsem byla, ale na festivalu ne. Víím, o něm, že je, ale jinak nic moc.

Mirek: Já jsem tam byl během “Adácké” školičky (škola činoherní režie pod ADA - pozn. red.) několikrát a znám ho tedy docela dobře. V Poděbradech jsou oproti Plzni navíc semináře. Ty mi ale tady v Plzni kupodivu ani nechybí. A přijde mi příjemnější, že se jde rovnou do “kruhu” bez předchozího “předžvejkání” myšlenek. Každopádně v Poděbradech bychom si zahráli moc rádi.

Martin: Případně bychom si rádi zahráli v jakýchkoliv jiných městech v ČR. Nebráníme se prakticky vůbec ničemu na světě. Kdekoliv nám budou rozumět, tam jim rádi zahrajeme.

Kdybyste se tedy nedostali do Poděbrad, co byste rádi, aby vám tato přehlídka přinesla?

Petr: Pro mě zkušenost hrát, protože hraju celkem popáté.

Martin: A já myslím, že tady dojde i k tomu provázání. Když je tady tzv. poučený divák, různé soubory, tak si můžeme říct, hele, přijďte k nám na návštěvu, přijďte k nám hostovat... což si myslím, že je taky dobrý. Že se třeba může uskutečnit nějaká menší přehlídka a vzájemně se navštívit. Takže i takové provázání je veskrze pozitivní.

Zástupcem souboru, který je na festivalu BZŘ po celou dobu, je Miroslav Řebíček.

-mel-

VDS Lipany

Jan Švimberský: Hrdý bud', žes...

RECENZE

Bavit neznamená lhát!!! Naopak!

Druhým představení předposledního, tj. sobotního dne festivalu byla inscenace „Hrdý bud', žes..." Vrchlabského divadelního spolku LIPANY. Jednalo se v podstatě o jakýsi neúplný výťah z původní dramatizace spisovatelky Ireny Douskové, doplněný o pár přidanych čísel.

Režisér a autor scénáře Jan Švimberský se snaží svou inscenací především bavit, a při vědomí všeobecné znalosti předlohy drtivou většinou diváků vsadil, z jeho pohledu, na top 5 obrazů z knižní předlohy a vlastně i původní dramatizace: Olinka, Vánoce, Tělocvik, Partyzán a Miluška Voborníková. Divácky vděčné výstupy, protože situacemi či obrazy je nelze nazývat, svižně ubíhají a velmi rychle se nám vytrácejí z paměti. A za chvíli si pamatujete už jen „citaci“ z Mrazíka ve Vánoční části nebo spartakiádní sestavičku na Poupata Michala Davida v části Tělocvik. Pomalu zapomínáte na tu malou Helenku, vyrůstající v období počínající normalizace, která vás celým příběhem provází a jíž by se celý příběh měl týkat nejvíce. A proč se tomu tak neděje, přestože má režisér herecky zručnou a komunikativní představitelku Helenky? Protože ji ponechá pouze v roli vypravěčky historek, a nikoliv v roli dramatické postavy, kterou byla ovšem Irenou Douskovou původně zcela jednoznačně napsána.

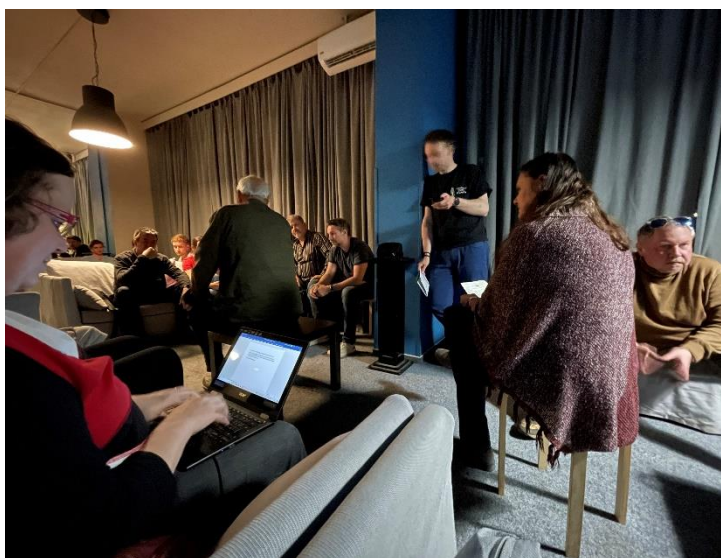

Problém je v základním uchopení hlavní postavy, která se v originále neustále k něčemu, ale také především k někomu, vztahuje. Fatální absence vztahů a konkrétních vazeb mezi postavami je jedním z nešvarů této inscenace. Nepředpokládám, že dojde při jevištním převedení Hrdého Budžese k realizaci všech motivů a motivických linií původní matrice. To ani v celku není možné. Ale zároveň není možné vyeliminovat zásadní dějová fakta a situace, které umožňují bazální převyprávění příběhu. Dokážu pochopit, že soubor v čele s režisérem akcentuje zábavnou částí příběhu, ale nemohu souhlasit s téměř absolutním popřením vážnější dějové linky, která je v případě takové textové předlohy neodlučitelná. Je totiž základním předpokladem pravdivosti. A o to více to platí v případě takto výsostně autobiografického díla Ireny Douskové. Tento příběh nelze vytrhnout z historicky politického kontextu doby. Popírání, zapomínání a zamlčování se nám v tomto ohledu již několikrát šeredně vymstilo. A vymstilo se i souboru z Vrchlabí, protože obětoval divadelní dramatičnost na oltář zábavnosti, a v jistých okamžicích až pouhé pokleslé podívané estrádního stříhu.

A to není důvodem k odsouzení, ale především k lítosti nad promrhaným potenciálem jak dramaturgickým, tak i hereckým, neboť i představitel mužských postav a v zásadě i dvojice starších děvčat ztvárňujících například maminku či učitelku, by dramatické situace velmi dobře zvládly. Ale oni tu šanci nedostali. Je to škoda především pro diváka, který odchází z divadla bez niternějšího zážitku, a v případě takové předlohy je to až divadelním zločinem. Velmi apeluji na to, abychom nevyprávěli příběhy na jevišti tak, jak se nám to hodí, ale tak, jak se skutečně staly. Děkuji!

Jaromír Hruška

Beseda v kruhu hrdých

Černý muž Karel Vontroba si myslel, že uvidí Hrdého Budžese, a až později si přečetl, že jde o kompilaci tří knih Ireny Douskové – nicméně Hrdý Budžes to z devadesáti procent byl. Nejvíc mu vadilo, že nešlo o divadlo v pravém slova smyslu, ale o monolog osmiletého děvčete doplněný besídkovými výstupy, který postrádal příběh a neměl žádnou vybudovanou situaci. Navíc Helenka se neposouvala v čase, zatímco besídkové výstupy odkazovaly na průběh patnácti let.

Bílou ženu Elišku Lehmanovou zaujala scéna, např. tapety, peříňák byl úžasný a dobře využitý (viz autobus). Ranní rozcvička skvělá, bačkůrky úžasné, přednes básně super, symetrická očka na vánočním řetězu báječná. Choreografie tanečních čísel bezva, stejně tak hudební čísla včetně živého hraní na kytaru. Nejvíc ocenila představitelku Helenky za dražv a nasazení, také za dobré intonace ve zrychleném módu, a herecké a fyzické výkony celkově.

Beseda v kruhu (ve čtyřúhelníku) se dlouho rozbíhala, moderátor dělal, co mohl.

Pokračování debaty o jednotlivých složkách představení uvedeme v čísle 5.

Do závěrečného hlasování o nejlepší ženský a mužský herecký výkon postupují Jitka Pešinová a Přemysl Čáp.

Rozhovor se souborem

Se zástupci VSD Lipany jsme se v sobotu potkali v pokročilé noční hodině po besedě v kruhu, resp. v “nudli” na kolejích. Únava a vínová sedativa se proháněla krví a myšlenky létaly. Z inscenačního týmu zbyl tou dobou už pouze pan režisér a autor textu Jan Švimberský a představitelka hlavní role Helenky, Jitka Pešinová.

Máte něco společného s Plzní? Nebo nějakou asociaci?

Jitka: Já tady mám příbuzné. Bydlí ve Starém Plzenci.

Jan: Je Starý Plzenec vůbec u Plzně? Já totiž vůbec nevím, protože já tady nemám vůbec žádné příbuzné.

Jitka: (v rychlosti mluvy si nezadá s Helenkou z inscenace). Je. No, a ještě s ní mám spojený Plzeňský Prazdroj, krásné náměstí – dneska jsme byli nahoře na kostelní věži – v kostele sv. Bartoloměje, snad jsem to nepopletla. 92 nebo 99 schodů, krásný nádherný nový zvony, všechno jsme to prošli. Vyfotila jsem se u Spejbla a Hurvínka. Takže moc pěkný náměstí, krásný historický domy, krásnej morovej sloup. Všechno jsem si to načetla, co máme vidět. A zítra se těšíme s dětmi do zoologické zahrady. Taky mně sestřenice doporučila, že je tady hrad Radyně, že kdybychom měli čas, tak že i ten stojí za vidění. No, takže já jsem dostala spoustu tipů a už předem jsme si udělali itinerář, co všechno v Plzni chceme vidět. Ale já už teď nechám mluvit režiséra...

Když jste dostali nabídku, že si na BZŘ můžete zahrát, co jste tomu říkali? Přeci jenom BZŘ je poměrně krátce po přehlídce v Lomnici nad Popelkou, které jste se naposledy zúčastnili...

Jan: Tak to je asi otázka hlavně na mě, protože já jsem sem soubor více méně nalákal. Tak my jsme byli strašně šťastní z toho, že jsme byli na krajské přehlídce v Lomnici vůbec doporučení do Volyně. To, že jsme to neproměnili, nám vůbec nevadí. My jsme byli rádi i jen za to, že nás ocenili, pochválili atd. A když mi pak Robert (Kunesch) napsal mail, že si nás vytipoval na tuto přehlídku, a že by si přál, abychom přijeli, tak mě to hrozně zahrálo. A měl jsem z toho velmi dobrý pocit.

Jitka: A my jsme mu nemohli zkazit radost. Tak jsme všichni řekli, že rádi pojedeme.

Co jste od účasti na BZŘ očekávali?

Jan: Já konkrétně jsem se nejvíc těšil na rozbor po představení. My jsme tuhle inscenaci už hráli mnohokrát. Jestli jsem se správně koukal, tak už to byla nějaká dvanáctá repríza. U diváků to má velký úspěch. Ale porota je jiná kategorie v hodnocení. A pro mě jako režiséra je daleko

důležitější slyšet, co je na tom špatně. “Normální” divák vám neřekne, co je špatně, spíše pochválí stylem “výborný, krásný”. Ale kritiku jako takovou slyšíte prakticky jen na přehlídkách. Až to někdy zamrzí.

Jitka: Já zase spíš než před porotou hraju pro “obyčejný lidi”, protože mám velmi ráda interakce s divákem. A vlastně to, že se ti lidi baví a odchází rozesmátí a usměvaví. A řeknou mi, že se přijdou podívat znovu, a že je to prostě pobavilo, tak to je pro mě nejvíc. A od téhle přehlídky jsem očekávala, že dostaneme čochu.

Naplnila se vaše očekávání?

Jan: Čochu jsme dostali. A přestože herci a herečky nemají rádi tyhle odborné debaty, kritiku je fajn si poslechnout. Podle mě si herci zaslouží jen pochvalu, protože ten výkon byl skvělý. Ale je pravda, že to, co jsem tady slyšel a týká se režie, dramaturgie a věcí kolem, je složité. Rozhodnout se, jestli tam politika má být či ne. Jestli někdo chce, aby to nějak “klasicky probíhalo” od začátku, pak „probíhalo“, a na konci to s nějakou vlnkou skončilo... A nebo jestli někomu stačí, že budeme dělat gagy, a že teď bude deset minut tahle sranda a pak tahle sranda... Jsou diváci, kterým se líbí to, a jiným ono. A na režisérovi je, aby se rozhodnul, jestli chce udělat něco pro jedny či druhé diváky. A v našem případě, protože nejsme “výchovní pořad”...

Jitka: ...a chtěli jsme udělat srandu. A já, tím, že jsem ochotník a nikdy jsem nebyla na žádných kurzech a v běžném životě máme kolem sebe až příliš mnoho starostí... a navíc my jsme to zkoušeli během covidu, tak já jsem i sama za sebe opravdu nechtěla hrát drama. K tomu se

přiznám. Hrdý Budžes Barbory Hrzánové jsem v té době viděla už asi šestkrát. Pro mě je to skvělá, naprosto nedosažitelná inscenace. Ale tím, že se to zkoušelo během covidu a šestkrát se nám posouvala premiéra: na podzim, na jaře, na podzim, na jaře. A protože ta doba nebyla veselá, nechtěla jsem dělat nic tragického. Chtěla jsem, aby z nás lidi chodili pobavení. U nás v Krkonoších se to, myslím, daří. Tam totiž přijde “normální, obyčejný” divák, a s tímhle pocitem odchází. Samozřejmě chápu, že když se dostaneme před porotu, kteří

všichni vědí, jak jaká divadelní složka má být, tak se spoustu věcí dozvíme. Např. to, že to nemá dramatickou linku, jenže já prostě ráda hraju na pobavení. Mám ráda komediální role. Hraju ještě v jednom souboru, ve kterém jsme se dohodli, že budeme hrát jen komedie. Chceme, aby z divadla chodili lidé s úsměvem na líci od ucha k uchu. Ať si říká, porota, že je to pro ni plochý.

Co víte o poděbradském FEMADu?

Jan: Já jsem na něm byl asi dvakrát, v rámci režijní školičky ADA. Doufal jsem, že nás z Lomnice doporučí do Volyně, ale nepostoupíme tam, abychom si mohli zahrát právě v Poděbradech v září. Moc se mi tam totiž líbilo. Ačkoliv znám Jiráskův Hronov, se kterým jsme prakticky ve stejném kraji a vím, jak to tam funguje, Poděbrady mě nadchly. Líbí se mi, že jsou tam kvalitní představení.

A je to tam tak nějak přátelštější. Byl bych šťastnej, kdybychom se tam dostali.

-mel-

Lektorka na neděli

Jana Stejskalová

**výtvarnice, scénografka, pedagožka, lektorka
patronka inscenace Kdo hledá Charlottu Borgach**

Pochází z Plzně, v současné době žije na severu Čech v Děčíně. V profesním životě spolupracuje se Severočeským divadlem opery a baletu v Ústí nad Labem jako scénograf (např. balet Louskáček, Taneční triptych, Spící krasavice, Mamzelle Nitouche... Průběžně se věnuje své značce Jana Stejskalová design, která se zaměřuje na obnovu původních textilních technik, práci s vlnou, upcyklaci oděvů a jejím opětovným zařazením do běžného života. Ve volné tvorbě se věnuje malbě a kresbě, dělá projekty s vlnou.

V ochotnickém divadle spolupracuje s Rádobydivadlem Klapý jako scénograf (Rozmarné léto, Čarodějky), je členkou Divadelního spolku Karel Čapek Děčín, kde kromě výtvarné činnosti (Malá mořská víla, Trumf, Amalia dýchá zhluboka, Zdá se mi miláčku) působí i jako občasný režisér (Kuřačky a spasitelky, Maja). Spolupracuje jako lektor scénografie v Škole základů činoherního režie ADA a účastní se jako člen poroty oblastních divadelních přehlídek POPAD a Lounské divadlení.

LEKTOR UVÁDÍ

Oldřich Janeba: Kdo hledá Charlottu Borgach

Divadlo NaOko, Praha

Jana Stejskalová

Už sám název divadelní hry Kdo hledá Charlotte Borgach vzbudí u mnohých diváků zvědavost, trochu napětí, možná i tajemství – kdo je ta Charlotta, proč se hledá, kdo ji hledá...

Autor zasadil příběh do zapomenuté sněhem zapadané vesnice kdesi ve Švédsku. Sem přijíždí komisařka s úkolem vyšetřit zločin, který se zde stal. Neboť, jak říká jeden z aktérů příběhu, "Když se objeví stopa od samoty ke křížku a zakokrhá před půlnocí kohout, je v Borgente zle..." Pátrání po vesnici odhalí nejen samotný případ, ale ukáže povahy jejich někdy velmi zvláštních obyvatel, jejich vztahy, jejich nedostatky i slabosti.

Celá hra je parodii severské kriminálky, s prvky černého humoru.

Hra měla premiéru 8. 1. 2023.

Divadlo NaOko Praha vzniklo v roce 2017 spojením se spolkem absolventů ZŠ Dědina. Jejich prvním představením byla adaptace povídky Carla Ewalda Pět velmocí v divadelním sále kostela sv. Anežky na Spořilově.

V následujících letech divadlo hrálo hry, které napsal Oldřich Janeba, který je zároveň i uměleckým vedoucím souboru. V roce 2018 to byla hra Robotická žena, o rok později Vzpoura čarodějnic, v témže roce přibyla inscenace hry Šneci v aspiku. Tato hra získala cenu za nejlepší autorský text. Po covidové pauze soubor nastudoval Kdo hledá Charlotte Borgach. Na podzim pro své fanoušky připravuje premiéru nové hry Naděje aneb romance paroplavební.

Divadlo NaOko hraje ve Studiu DK Praha 8, premiérovým divadlem je Divadlo Kampa, vidět ho můžete i v Činoherním klubu Praha. O jejich činnosti se můžete informovat na jejich webových stránkách www.divadlonaokopraha.cz.

Všechny uváděné hry Divadla NaOko jsou původní autorské texty z pera renesančního člověka Oldřicha Janeby. Ten je nejen autorem celého repertoáru divadla NaOko, ale i režisérem, uměleckým vedoucím a hercem. Kromě psaní divadelních her je i novinářem a spisovatelem beletrie.

Napsal řadu povídek a filmových synopsí. Za zmínku stojí i jeho Trilogie příběhů ze země indiánů Wolf, Alice, Stejsy.

Pro televizi Stream natočil dokumentární seriál Příběhy filmů, kde publicistickým způsobem zmapoval vznik a okolnosti natáčení u 16 tuzemských snímků. Zde využil dlouholeté studium kinematografie. O pár let později navázal na tuto sérii pořadem Český biják.

Píše také texty a hudbu k písním.

V roce 2021 vyšel ve vydavatelství Grada Janebův román Revolvers.

V roce 2022 moderoval podcast o moderní architektuře na platformě Můj dům studio.

Redakční opravy

Redakce se omlouvá panu Ladislavu Vrchovskému za chybné uvedení jeho jména v prvních dvou číslech zpravodaje (chybně uvedeno křestní jméno Jaroslav).

Omlouváme se lektorce P. R. Kohutové za nešťastné nechtěné vypuštění poslední věty úvodníku 3. čísla, čímž článek ztratil pointu: „A Aha, Blesk, Šíp a Super dodávají: ŠOK! Druhý den festivalu všichni přežili ve zdraví.“

Líbí se Vám na festivalu? Chcete jej finančně podpořit?
Můžete přispět do naší transparentní kasičky
na pokladně ve foyer divadla Dialog.
Děkujeme, velice si Vaší podpory vážíme.

Zpravodaj festivalu Bez zbytečných řečí — Český FEMAD

- ▶ Redakce: Michaela Seghmanová (seg), Vendula Melíšková (mel), Jiří Poš (pos)
- ▶ Fotografie: Ivo Mičkal, není-li uvedeno jinak

Program

Není-li uvedeno jinak, koná se představení **v Divadle Dialog**.

NEDĚLE

11:00

Divadlo Naoko Praha
Kdo hledá Charlottu Borgah
(POPAD – doporučení na KDP)

15:00 Oficiální zakončení festivalu

19:00 Inspirativní představení
Tyjátr Horažďovice
Důkaz